

fondul principal

te simți la cel mai înalt nivel și deci nu ai voie să te odihnești prea mult, prea des.

Meseria de a fi pedagog este fără capăt

EUGEN MUNTEANU: Ce trădături ai atribui unui discipol ideal?

EUGEN COȘERIU: Vreau să amînesc cuvintele unuia dintre cei mai apropiați elevi ai mei, Lüdtkke, care a pus ca motto al unei cărți scrise de el acestea: „Multumesc lui Eugen Coșeriu, care m-a învățat să gîndesc independent”. Acesta este lucrul cel mai de preț pentru un tînar, să gîndească independent. În general, pînă acuma elevii mei au dezvoltat teze sau idei, uneori pornind de la o discotecie sau de la o remarcă a mea...

— *Dovadă este 5 volume maste din Logos semantikos, cu studii în onoarea dumneavoastră, precum și cele trei, mai recente, intitulate Energeia und Ergon.*

— Fără îndoială că nimeni nu reușește să fie un magistru ideal, fiindcă toate activitățile umane au marginiri atât intrinseci, cit și contingente... De altfel și tînașii omului este, prin definiție, care un domeniu trebuie să dîbilitate aproape nemărginită și atunci și realizările discipolilor sînt bune sau strălucite. Deci discipolul trebuie să cîntărească încrederea în magistru cu idealul de a fi el însuși, să aleagă din ceea ce îi dă magistru ceea ce îi servește lui, pentru împlinirea personală, cu un efort personal, căci nimeni nu poate gîndi cu capul altuia. Pe de altă parte, discipolului trebuie să-î prezîni lucrurile la cel mai înalt nivel, nu să simplifice crezînd că nu înțelege. În realitate, ceea ce nu înțelege sau înțelege greu sau greșit, este totmai ceea ce ai vulgarizat sau simplificat. Clari-tatea nu înseamnă vulgarizare. Cînd cel care te ascultă depune un efort ca să te înțeleagă, atunci te înțelege mult mai bine și bucuria lui este alta.

— *Revenînd la istoria dumneavoastră personală, este de înțeles că nu ați fi putut ajunge la o teorie lingvistică atît de personală și atît de perfect articulată fără o rigoare și o disciplină auto-impuse.*

— Activitățile culturale sînt activități infmite și cer un efort constant, căci nu există niciodată un moment în care să spunem: am ajuns, gata, și să ne odihnim. Meseria asta de a fi pedagog, de a fi maestru al altora, este în realitate fără capăt. Ca să poți să-î consideri pe discipoli, cum spuneam, la cel mai înalt nivel, e nevoie ca tu însuși să

— Intotdeauna drumurile noi în știință se bazează nu pe „acumulări” ci pe o intuiție primară, care apoi se desfășoară în timp. La mine, cum am mai spus, aproape toate ideile dezvoltate mai tîrziu se găsesc încă la început. Cit despre maștri, încă din tinerețe eu mi-am ales singur. Mării mei maștri au fost Aristotel, Hegel și Humboldt. După ce mi-am ales maștrii, ceea ce urmează este hermeneutică. Aceasta hermeneutică este totdeauna identificare cu maestrul, dar și despărțire de el. Dar sigur că am învățat multe lucruri și de la profesorii mei ieșeni, Găzdaru, Caraman... Găzdaru făcea un curs de limbă și lite-

Nu ești mare lingvist european dacă nimeni nu te recunoaște în această calitate

— *Ivănescu, recunoscîndu-se că elev al lui Philippide, com-bătea cu vehemență în special pe bucareșteni, care susțineau că autorul Originii Românilor*

la istoria limbii române și a făcut-o foarte bine în explicarea originii românilor.

ratură spaniolă, printre primele în Romînia, iar Caraman ne prezenta la curs cele două teorii ale verbului slav, apoi, la alt curs, vorbea despre tradițiile populare slave, ucrainiene mai ales, în comparație cu cultura populară românească.

— *Cum era climatul universitar ieșean de atunci?*

— Seminarile erau bine organizate, după model nemțesc. Cî-neva făcea o lucrare despre o problemă, sub îndrumarea asistentului — era Ivănescu atunci — iar alt student, numit co-referent sau co-relat îl citea dinainte și îl făcea critică, pregătindu-se și el special pentru aceasta. Se citea întîi referatul, lua cuvîntul co-referentul și își expunea obiec-

ti-ar fi făcut altceva decît să adapteze la limba română Prin-zipien der Sprachgeschichte a lui Hermann Paul. Mi-a mult plăcut, Ivănescu susținea că Philippide merită să fie considerat un mare lingvist european.

— Nu ești mare lingvist european dacă nimeni nu te recunoaște și nu te recunoaște în această calitate. Nu e vorba atît de recunoașterea unor teorii proprii, cit de recunoașterea unor soluții originale. Cu privire la Philippide, de exemplu, problema originii românilor, a migrațiilor lor, era soluționată într-un mod original. Se adăuga apoi personalitatea cu totul deosebită a omului Philippide, care putea atrage și pe alții

A gîndi independent — cel mai prețios lucru pentru un tînar

EUGEN COȘERIU despre idealul pavidetic (III)

țiile, apoi se deschidea discuția. Profesorul ori intervenea din cînd în cînd, ori la sfîrșit, cu un fel de concluzii. Asta după sistemul german, adoptat în genere la Iași. La seminarile lui Călbănescu, lucrurile se petreceau altfel, după obiceiul francezes. El publica un text important, să zicem din Croce, Alain sau Valery, pe prima pagină din *Jurnalul literar* și îl supunea dezbaterei de către studenți la seminar. Apoi erau și probleme speciale, mai mărunte, legate de un fenomen lingvistic sau literar, pe care îl tratam mai mulți și apoi se confruntau. Seminarile cele mai interesante erau cele conduse de Gh. Ivănescu.

— *Examenale cum decurgeau?*

— Eram și scris și oral. Mai întîi un fel de teză și apoi discuția orală. La latină, de pildă, era o traducere de făcut în scris și, apoi oral, examinarea din literatură latină dar și un text mai scurt de tradus și de interpretat.

— *Erau niște norme, niște impuneri ale numărului de examene necesare într-un an calendaristic?*

— În fiecare an 5 sau 6 examene. Eu în mai puțin de un an am dat 11 examene din 21 cîte se cereau pentru toată facultatea, apoi am plecat în Italia.

— *Despre școala românească de lingvistică...*

— Școala românească de lingvistică de atunci — și așa o rămas și mai tîrziu — nu era o școală românească. Erau trei „școli”, cea de la Iași, cea de la Cluj și cea de la București, și nici una dintre ele nu o recunoștea pe cealaltă.

— *Philippide era recunoscut ca un maestru, ca o autoritate?*

— Da, da, fiindcă Iordan, Găzdaru, Pascu și apoi și Ivănescu erau elevi ai lui Philippide. Philippide era un neogrammatic, el a aplicat principiile neogrammaticii

la istoria limbii române și a făcut-o foarte bine în explicarea originii românilor.

Nu ești mare lingvist european dacă nimeni nu te recunoaște în această calitate

— *Ivănescu, recunoscîndu-se că elev al lui Philippide, com-bătea cu vehemență în special pe bucareșteni, care susțineau că autorul Originii Românilor*

ti-ar fi făcut altceva decît să adapteze la limba română Prin-zipien der Sprachgeschichte a lui Hermann Paul. Mi-a mult plăcut, Ivănescu susținea că Philippide merită să fie considerat un mare lingvist european.

— Nu ești mare lingvist european dacă nimeni nu te recunoaște și nu te recunoaște în această calitate. Nu e vorba atît de recunoașterea unor teorii proprii, cit de recunoașterea unor soluții originale. Cu privire la Philippide, de exemplu, problema originii românilor, a migrațiilor lor, era soluționată într-un mod original. Se adăuga apoi personalitatea cu totul deosebită a omului Philippide, care putea atrage și pe alții

al culturii române

lă românească la Cluj și spunea: bine, bine, toți am învățat la școli străine, este vremea să facem o știință națională, românească, și pentru aceasta să abordăm chestiunile cele mai importante referitoare la limba noastră. A fost apoi revista *Dacoromania*, care a reușit să facă, prin valoarea studiilor publicate, prin mulțimea soluțiilor valabile și prin climatul impus, cea mai bună revistă românească de lingvistică și filologie din epoca interbelică. În acest timp, *Gra și suflet* se ocupa de chestiuni mărunte, ca și *Palestră* Institutului A. Philippide; aici făceau excepție studiile lui G. Ivănescu, și în special cel dedicat problemelor capitale ale vechii române literare și cel despre constituirea unei fonetice care să nu fie fiziologic sau acustică. Acuma, revenînd la Philippide, sigur că el a fost o mare personalitate; el cunoștea cel mai bine istoria limbii române, problemele ei fundamentale, era singurul dintre contemporanii care avea în vedere și limba greacă în înțelegerea româneli, ca unul dintre puținii care cunoșteau această limbă. Și stăpînea uluitoare de bine un imens material de lapte. De asemenea, *Gramatica* sa românească este foarte întemeiată și destul de originală. Așa că școala țeseană inserna mai ales Philippide, cu personalitatea sa și cu puterea lui de cuprindere. Revin la o perspectivă mai generală și spun că, de altfel, nici nu-mi prea plăcea noțiunea de „școală” în lingvistică, eu o văd ca o limitare, căci în realitate sînt doar două sau trei școli adevărate în întreaga istorie a lingvisticii. Într-un sens mai restrîns, sigur că poți numi o „școală” un grup de oameni diverși, pe care li leagă fie un obiectiv comun, fie personalitatea unui maestru, sau amîndouă deopotrivă. Legătura între ei o poate da interpretarea tradiției într-un sens la care alții nu s-au gîndit pînă atunci. Totuși pleacă, am mai spus, de la o intuiție sau de la o teză nedezvoltată la unul din marii autori ai tradiției; interpretînd-o, ajungi să o dezvolti, găsiindu-i, poate, în cele din urmă, o soluție originală. Prin punctul de plecare este legat de tradiție, iar prin interpretare de ceea ce poate deveni ceva nou.

Fiecare să-și găsească drumul său propriu

— *Să ne situăm în punctul de vedere al unui începător, al unui student la literă, să zicem. Ați avea ceva să-i recomandăți în privința proiectului de studii, a căui pe care ar trebui să o urmeze pentru a-și descoperi și urma propria vocație?*

— Mai întîi, un tînar care vrea să se ocupe de un domeniu al culturii, inclusiv de teoria limbii sau de un domeniu particular al lingvisticii, trebuie să citească foarte multă filozofie, istorie literară, pe cit se poate în limbile originale, dacă le cunoaște; dacă nu, să se apuce să le învețe. Asta nu înseamnă că recomand celorlalți drumul pe care l-am urmat eu. Fiecare să-și găsească drumul său propriu, apreciînd pe parcurs ce i se potrivește și ce nu, cit de departe poate țînti, cit il țînt puterile...

— *Vă intrerup pentru a vă adresa, în acest context, o întrebare mai concretă. Înainte de a pleca la Montevideo, ca să deveniți profesor de lingvistică în Italia deci, ati avut ocupații diverse: ziarist, traducător, critic de artă... În măsura în care vocația dumneavoastră era totuși lingvistică, nu simțeați aceste activități ca niște corvoade care vă abăteau de la drumul principal?*

— Nu, deloc! Dimpotrivă! Toate experiențele pe care le-am făcut, ca ziarist, critic de artă, traducător, m-au ajutat enorm să mă disciplinez; și nu numai

Eugen MUNTEANU
(continuare în pag. 15)

La cele relatate anterior trebuie adăugat că toate comunicările dintre „lumea mai puțin guvernate de legile cosmice, care permit astfel de schimburi... sau lecesare sunt, sau nu, îndeplinite.

Dat fiind faptul că de sus în jos, în imensa operă — pe care o denumim în mod sumar „dincolo” — sunt aceleași legi uniforme ce asigură și dirijează mișcarea continuă, percepțiile în materia clar-vederii.

Tot ceea ce noi emitem și primim, trece prin aura noastră. Ea este iradievsează invizibilul nostru spiritual, care fiecare inveliș modifică această iradiere, adăugându-i nota sa specifică. Aura este astfel manifestarea cea mai fidelă și mai expresivă a „eului” nostru, a orientării sale, a gradului său de maturitate și chiar a stării fizice a corpului nostru. Aceasta zonă de radiații delimitează eul nostru în raport cu anturajul; ea este totodată o protecție, un filtru selectiv și un mijloc de comunicare sau o poartă de ieșire spre lumea exterioară.

Cea mai mică reacție a noastră — o intuiție, o voință, o dorință, un gând — se repercutază sau se exprimă imediat în aura noastră. Aura percepează de asemenea individualitatea fiecărei persoane. Din tot ceea ce ne asalează din exterior, aura nu lasă să treacă decât ceea ce este în afinitate cu radițiile care o compun.

Transpuse în planul legăturilor posibile dintre „dincolo” și Pământ, aceste procese ne fac să înțelegem că un medium nu poate intra în comunicare decât cu planul care îi corespunde maturității sale spirituale. El nu va putea percepe decât mesajele venite din planul care va fi al său, atunci când va muri.

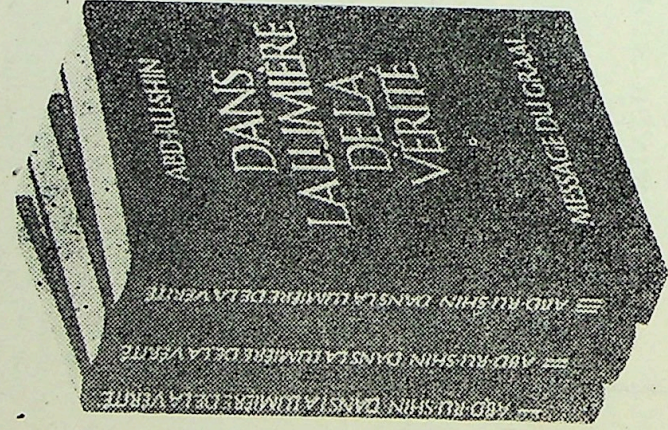
Ceea ce medium-ul vede sau aude este într-adevăr real, însă pentru a ne fi folositor trebuie știut că descrierile transmise corespund unei situații și unui loc anumit. Trebuie deci să ne abținem de a generaliza sau de a extrapola, înglobând în astfel de descrieri tot ceea ce aparține „lumii de dincolo”.

Cu câteva excepții rare, am trăit până acum în Creație ca niște locatari ai unei clădiri imense ce au ignorat planul constructiv al numeroaselor etaje, necunoscând nici un mijloc de comunicare cu diversele niveluri. Puțin cite puțin, o mulțime s-a claustrat, intrucât nu a făcut efortul de a comunica și de a înțelege astfel de legături. El s-a făcut incapabil de a dialoga. Acum se simte singur și suferă mult.

În cursul circuitului nostru evolutiv, pentru a obține maturitatea spirituală și

a ne forja o personalitate, trebuie să parcurgem postcreația și să facem un stagiul de formare în fiecare din planurile ce o compun. Avem deci un interes vital de a cunoaște itinerarul. La fel de util va fi să fim avertizați de pericolele care ne așteaptă, cit și să avem informații precise asupra ajutoarelor și forțelor salvatoare puse la dispoziția noastră.

Înstruiți astfel și adăugând și voința noastră sinceră și activă orientată către Lumină vom fi în stare să înfruntăm

toate încercările și să ieșim învingători. Sub pana lui Abd-ru-shin, „Mesajul Graalului” ne inițiază în minunata organizare a Universului ieșit din gîndirea Creatorului. El ne explică în ce fel Voința lui Dumnezeu, sub forma legilor auto-actieve, acționează peste tot pentru a anima și a face să evolueze tot ce a luat formă, căci această Voință stă la baza întregii mișcări.

Descrierile propuse până acum, chiar cele mai bune, au plecat invariabil de la planul terestru și au încercat — în mod penibil — să se apropie de culme, să urce către Dumnezeu.

Abd-ru-shin urmează drumul invers: el ne arată devenirea Creației începînd de la sfera divină. El ne explică în ce a constat actul creator și cum s-au succedat și stabilit număratoarele sfere, ca extracte și componente ale Iradiației Creatorului.

Funcție de cantitate și de lejeritate, fiecare extract a fost reținut la o anumită înălțime, prin atracția Sfințitului Graal. Resturile care s-au desprins au devenit tot mai grele, s-au îndepărtat și au coborât mult, pentru a se stabili la un nivel mai coborât. Începînd de la spiritualitatea primordiale, acest elivaj s-a tot repetat pînă ce, în final, nu a mai rămas decât ultimul extract, materia grea, care ocupă locul cel mai îndepărtat față de Sfințitul Graal.

ABD-RU-SHIN ÎN LUMINA ADEVĂRULUI MESAJUL GRAALULUI

O problemă de viață și de moarte (2)

După ce a descris cadrul grandios și numeroasele planuri ale Creației cu viața lor și cu posibilitățile lor și după ce a evidențiat mecanismul eternelor Legi divine — sau cosmice — Abd-ru-shin ne face să cunoaștem și originea noastră, locul nostru, mijloacele de care dispunem, cit și condițiile dezvoltării noastre.

Urînd un plan generos și pregătit cu îngrîșire, Creatorul a pus la dispoziția germinilor de spirit care doreau să iasă din inconștient și irresponsabilitate, o parte din opera Sa, situată sub sfera spirituală. În toate planurile, aspirații la personalizare au fost primite cu bunăvoință și au beneficiat de ajutoare mari în timpul fiecărui stagiul de formare.

În schimb li s-a cerut să se însereze în armonia existentă și să respecte ordinea cosmică.

Veniți pe Terra pentru a face aici un stagiul important de formare, noi nu ne-am

Despre idealul paidetic (III)

(urmare din pag. 12)

afit, ci și să înțeleg mai bine, din interior, problemele limbajului. Sigur, făcăm aceste lucruri ca să pot trăi, dar le făcăm în același timp cu plăcere.

— În aceeași perioadă „italiană” ați scris și literatură, proză scurtă, care, după aprecierile specialiștilor, vădese un talent văgănos și un filon tematic și narativ care va fi redescoperit și practicat abia câteva decenii mai târziu. Regretați că ați renunțat la scrisul artistic?

— Eu nu văd nici un fel de contradicție între Eugen Coseriu prozator și Eugen Coseriu lingvist. Unii chiar s-au întrebat dacă n-ar fi două personalități în mine. Dar eu cred că e una și aceeași; aș zice că practica mea de autor de literatură artistică se poate vedea în organizarea și în arhitectura gândirii mele, în felul de a fi științific al studiilor mele științifice.

— Cu alte cuvinte, unui săvânt nu-i sînt necesare doar munca, organizarea, inteligența, ci și talentul?

— Fără îndoială! În fond, creațivitatea este aceeași, indiferent de felul în care se manifestă ea. Acuma să revenim la întrebările tinărului literat... Este important deci, în măsura în care simți că poți face ceva, să ai curaj mult, dar și bun simț, să știi să-ți delimitezi potrivit domeniul de cercetare. În le-

ranzii să aibă cel puțin o deschidere spre altceva, să nu fie cu totul ignoranți în domeniile adiacente. Fiecare învăță astfel cite ceva de la ceilalți și vede că există alte probleme, unele putînd fi chiar sugestive pentru cercetarea sa. Apoi doctorandul lucrează singur mai multă vreme, venînd din cînd în cînd, de 2—3 ori, pentru a delimita și mai bine tema. Astfel, unele lucruri se dau acum deoparte, în eventualitatea că ar putea fi tratate în lucrări separate mai târziu. Așa se formează definitiv subiectul tezei. Cînd este aproape de sfîrșit, vine a doua oară la Doktorandenkolloquium și spune la ce rezultate a ajuns. Abia acum trece la redactarea definitivă a tezei pe care o va prezenta. Pe tot parcursul, purtarea maestrului nu trebuie să paralizeze entuziasmul tinărului începător neluînd în seamă ideile și propunerile lui. Chiar dacă spune naivități, magistrul trebuie să-l conducă pe un făgaș potrivit, fără să-l dezamzeze.

ceea ce este, de multe ori, foarte greu, căci începătorul are tendința de a-și pune probleme peste probleme generale. Fiecare începător vrea să facă o teorie! El zice că ar fi bine să facă toată teoria limbajului, sau să schimbe toată teoria gramaticii. Atunci maestrul trebuie să încerce să-l conducă spre universalitate pornind de la un amănunt. El trebuie să-l convingă că problemele particulare pot fi puse foarte bine cu o viziune generală, însă aceste probleme particulare sînt, din punct de vedere empiric, mai ușor de abordat.

— La acest colocviu special participă...

— Numai doctoranzi sau cei care au obținut recent titlul, în general 10—12 persoane.

— Doar doctoranzi ai dumneavoastră?

— Da, numai doctoranzi de ai mei. Acesta îi dau sfaturi, îl critică... Acest seminar special are două scopuri. Mai întii ca fiecare să primească ceva de la ceilalți — uneori, pentru o teză de stilistică, de exemplu, vin sugestii interesante de la cineva care se ocupă cu statistica lingvistică sau cu logica. Al doilea scop este ca toți doctor-

lor dramatică, evenimentele ne vin totuși în ajutor. Refluxul accelerat al dezlețare. El ne obligă să ne scuturăm din toropeală și să reacționăm, adaptîndu-ne. Realizînd epurarea prin intensificarea fluxului de energie operînd în postore-atie, Creatorul restabilește ordinea în opera Sa. (Va urma).

Ernest SCHIMYT
(Château-Thierry — FRANCE)

NOTE: — Volumul I al operei „Mesajul Graalului” tradus în limba română este disponibil (în lei) începînd din luna iunie a.c.

— Persoanele ce doresc primirea gratuită a broșurei „Conférences choises” (extrase din Mesajul Graalului) se pot adresa în scris la „Editions Françaises du Graal” — 23, rue Colbert — 93100 Montreuil Bois, FRANCE. Se pot adresa și la București, la căsuța poștală 34-50.

— Este preferabil să rezolvi bine o chestiune de amînmînt decît să spui lucruri vagi sau banale despre ceva general.

— Tocmai, tocmai, mai bine o bună interpretare a unui fapt decît o teorie vagă, șubredă și nefolositoare. Subliniez, tendința începătorului prost îndrumat este de a nega totul și de a voi să înceapă din nou, cu mari teorii. Maestrul cel bun știe să-i arate că nici un fapt nu este prea mic și neînsemnat, nedemn de atenția lui. Am avut mai multe experiențe în acest sens, negative... Cineva, un fonetician foarte bun în Uruguay, după ce făcuse o lucrare foarte bună despre un anumit fonem, i se pare că este prea puțin și a vrut să facă „ecolingvistică”, un fel de influență a mediului asupra limbajului. Cu asta s-a pierdut! Maestrul cunoaște domeniul său și știe, cel puțin în limia mari, — și dacă nu știe trebuie să învețe — care sînt problemele esențiale, care sînt problemele nerezolvate, care sînt problemele rău puse și care sînt, eventual, chiar zonele necercetate. De aceea, dacă vine cineva cu o idee slabă, i se spune: da, interesant, dar vezi, sînt lucruri bune scrise despre aceasta, ar trebui să-ți poți întrece. Dar iată, avem aceste zone necercetate, care te-ar putea interesa. Maestrul are întotdeauna o listă de subiecte posibile, în ideea că se va ivi cineva pentru aceste teme. Dacă nu, atunci ele rămîn hîrțile maestrului pentru generațiile viitoare. — Vă mulțumesc!